

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/154322,Ogolnopolska-konferencja-naukowa-Biskupi-w-rzeczywistosci-politycznej-Polski-lud.html>
02.03.2026, 22:42

Strona znajduje się w archiwum.

Ogólnopolska konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. III – Warszawa 21-22 lutego 2023

Biuro Badań Historycznych Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie zaprasza na ogólnopolską konferencję naukową „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«” cz. III, która odbędzie się w dniach 21-22 lutego 2023 r. w Centralnym Przystanku Historia im. Janusza Kurtyki w Warszawie (ul. Marszałkowska 21/25).

21.02.2023

OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA

**BISKUPI W RZECZYWISTOŚCI
POLITYCZNEJ POLSKI „LUDOWEJ”,
CZ. III**

WARSZAWA 21–22 II 2023

CENTRALNY PRZYSTANEK HISTORIA IPN
IM. JANUSZA KURTYKI
UL. MARSZAŁKOWSKA 21/25

www.ipn.gov.pl

www.facebook.com/przystanek.historia

www.przystanekhistoria.ipn.gov.pl

INSTYTUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

Biskupi_A3m

Celem konferencji, realizowanej w ramach Centralnego Projektu Badawczego IPN „Władze komunistyczne wobec Kościołów i związków wyznaniowych 1944–1989”, jest przedstawienie sytuacji biskupów w realiach

politycznych Polski „ludowej”. Chodzi nie tylko o zaprezentowanie poglądów hierarchów kościelnych, dotyczących sytuacji powojennej Polski, ale również omówienie, w jaki sposób duchowieństwo, wierni i władze komunistyczne oceniały poglądy i postawę danego biskupa.

Polscy biskupi od początku istnienia Polski „ludowej” nie ukrywali swojego sceptycyzmu, a nawet negatywnego stanowiska wobec komunistycznych władz narzuconych przez sowieckiego okupanta. Niemniej jednak wraz z biegiem czasu podejście hierarchii kościelnej do rzeczywistości politycznej powojennej Polski różnicowało się. Część biskupów uważała, że komunistyczne państwo jest bezwzględny przeciwnikiem Kościoła, a część, że można w jakiś sposób dojść do porozumienia z władzami Polski „ludowej”. Wspomniana problematyka była omawiana w sposób przyczynkarski w wielu pracach o różnorodnym charakterze – głównie w monografiach dotyczących relacji państwo – Kościół w PRL czy biografiach poszczególnych biskupów działających w Polsce powojennej. Celem konferencji będzie rozszerzenie i pogłębienie wiedzy dotyczącej tytułowej problematyki oraz przygotowanie monografii wieloautorskiej, obejmującej możliwie szerokie spektrum członków Episkopatu Polski. Nacisk położony zostanie na zaprezentowanie poglądów ordynariuszy diecezji oraz najważniejszych sufraganów. Podejmiemy również próbę zaprezentowania podejścia Episkopatu Polski do wybranych problemów społeczno-politycznych Polski „ludowej”. Sesja stanowi kontynuację cyklu konferencji o tym samym tytule, które odbyły się w 2018 i 2020 r.

PROGRAM KONFERENCJI

Dzień 1.

21 II 2022

Panel I: 10.00–11.50

● 10.00–10.20

Ks. dr Jarosław Wąsowicz (Archiwum Salezjańskie Inspektorii Pilskiej), *Arcybiskup Antoni Baraniak wobec systemu komunistycznego – wybrane aspekty*

● 10.20–10.40

Dr hab. Rafał Łatka prof. UKSW, *Żywoty niemal równoległe... ale dość jednak od siebie odległe. Księża Józef Glemp i Henryk Gulbinowicz w okresie PRL – studiów porównawcze*

● 10.40–11.00

Dr hab. Paweł Stachowiak prof. UAM, *Karol Wojtyła. Ksiądz, biskup i metropolita krakowski wobec środowiska „Tygodnika Powszechnego”*

● 11.00–11.20

Bp. dr hab. Mariusz Leszczyński, *Prymas Stefan Wyszyński i Diecezja Lubaczowska – zarys zagadnienia*

11.20–11.50 – dyskusja

11.50–12.10 – przerwa na kawę

Panel II: 12:10–13.50

● 12.10-12.30

Dr Bogusław Wójcik (IPN Rzeszów), *Taktyka bp. Jana Stepy w relacjach z władzami państwowymi w latach 1946-1959*

● 12.30-12.50

Dr Ewelina Ślęzak (IPN Łódź), *Biskup Józef Rozwadowski, ordynariusz diecezji łódzkiej wobec rzeczywistości społeczno-politycznej lat 1968-1986*

● 12.50-13.10

Ks. dr Paweł Kostrzewski (Wyższy Instytut Teologiczny w Częstochowie; Archiwum Kurii Metropolitalnej w Częstochowie), *Bp Stefan Bareła wobec działań władz komunistycznych w diecezji częstochowskiej w latach 1964-1984*

● 13.10-13.30

Dr hab. Leszek Zygmunt prof. PUZ, *Biskup Jan Wosiński w rzeczywistości PRL*

13.10-13.50 - dyskusja

13.50-14.30 - przerwa

Panel III: 14.30-15.50

● 14.30-14.50

Dr hab. Krzysztof Sychowicz (IPN Białystok), *Bp Władysław Suszyński - „negatywnie ustosunkowany do państwowych przepisów i zarządzeń”*

● 14.50-15.10

Dr Zbigniew Stanuch (IPN Szczecin), *Bp. Kazimierz Majdański w polityce wyznaniowej władz PRL na Pomorzu Zachodnim (1979-1989)*

● 15.10-15.30

Michał Owczarek (UŁ), *Poglądy biskupa Jerzego Dąbrowskiego na kwestie normalizacji stosunków dyplomatycznych pomiędzy Polską Rzeczpospolitą Ludową a Stolicą Apostolską w rozmowach ze stroną państwową*

● 15.30-15.50

Dr hab. Patryk Pleskot prof. UR (IPN Warszawa), *Co mówią biskupi? Konferencje Episkopatu Polski i publiczne oświadczenia hierarchii kościelnej w analizach ambasady USA w Warszawie (przełom lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych)*

15.50-16.20 - dyskusja

16.20-16.40 - przerwa na kawę

Panel dyskusyjny:

Wpływ władz Polski „ludowej” na postawy biskupów Kościoła katolickiego

16.40-18.00

Dr hab. Rafał Łatka prof. UKSW

Ks. prof. dr hab. Józef Marecki (UPJP2)

Dr hab. Paweł Skibiński prof. UW

Ks. dr hab. Dominik Zamiatała prof. UKSW

Prof. dr hab. Jan Żaryn (UKSW)

Panel IV: 10.00-12.10

● 10.00-10.20

Dr hab. Elżbieta Wojcieszek (IPN Poznań), *Wobec dwóch totalitaryzmów. Kapłan archidiecezji poznańskiej bp ks. Tadeusz Etter (1911-1984)*

● 10.20-10.40

Piotr Pietryga (UAM Poznań), *Bp Jan Czerniak (1906-1999) we wspomnieniach trzech pokoleń kapłanów archidiecezji gnieźnieńskiej*

● 10.40-11.00

Dr Jan Hlebowicz (IPN Gdańsk), *„Kapłan rzetelny i [...] zalękniony”? Wikariusz kapitulny diecezji gdańskiej ks. Jan Cymanowski wobec środowiska księży „patriotów” (1951-1956)*

● 11.00-11.20

Dr Jarosław Durka (Akademia Kaliska im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego), *Biskup Stanisław Czajka wobec terroru komunistycznego*

● 11.20-11.40

Dr Paweł Glugla (badacz niezależny), *„Nad Polskę nadciągnęła czerwona chmura”. Biskup Michał Bleharczyk (1905-1965) w komunistycznej rzeczywistości*

11.40-12.10 - dyskusja

12.10-12.30 - przerwa na kawę

Panel V: 12.30-13.50

● 12.30-12.50

Ks. dr hab. Grzegorz Sokołowski prof. PWT, *Brak biskupa rezydencjalnego we Wrocławiu w latach 1945-1956 a udzielanie święceń kapłańskich*

● 12.50-13.10

Ks dr hab. Dominik Zamiatała prof. UKSW, *Biskup Paweł Latusek w realiach PRL*

● 13.10-13.30

Dr hab. Kazimiera Jaworska prof. PWT, *Kard. Bolesław Kominek wobec problemu wychowania młodego pokolenia w czasach komunistycznych w świetle kazań wygłoszonych do młodzieży*

13.30-13.50 - dyskusja

13.50-15.00 - przerwa

Panel VI: 15.00-16.50

● 15.00-15.20

Dr Krzysztof Kierski (IPN Olsztyn), *Stosunek biskupów diecezji warmińskiej do opozycji politycznej w PRL w latach 80. XX w.*

● 15.20-15.40

Dr Krzysztof Busse (IPN Radom), *Wyszyński mój wróg - przypadek ks. Pawła Heintscha*

● 15.40-16.00

Marek Barton (IHN PAN), *Budownictwo sakralne w diecezji częstochowskiej w okresie posługi biskupiej Stefana Bareły*

● 16.00-16.20

Mateusz Szłapka (IPN Bydgoszcz), *Biskupi Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w dokumentach*

aparatu bezpieczeństwa państwa w latach 1945–1989

16.20-16.50 – dyskusja

16.50-17.00 – zamknięcie i podsumowanie konferencji

Pliki do pobrania

[Program konferencji \(pdf, 1.87 MB\)](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Konferencja naukowa

Powiązane wiadomości

Ogólnopolska konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski pod rządami komunistów” – Warszawa, 14–15 lutego 2018

Ogólnopolska konferencja naukowa „Biskupi w rzeczywistości politycznej Polski »ludowej«”, cz. II – Warszawa, 12–13 lutego 2020